

22. (Η $|x|$ είναι παντού συνεχής)

Έστω $\varepsilon > 0$. Διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις για το $x_0 \in \mathbb{R}$.

- Αν $x_0 > 0$ τότε $|x_0| = x_0$. Θέτουμε $\delta = \min\{x_0, \varepsilon\}$ οπότε $\delta \leq x_0$ και $\delta \leq \varepsilon$. Επειδή $\delta \leq x_0$ εξασφαλίζεται ότι $x > 0$ όταν $x \in (x_0 - \delta, x_0 + \delta)$, ώστε $|x| = x$.

- Έχουμε $|x - x_0| < \delta \Rightarrow |x| - |x_0| < \delta \stackrel{(1)}{\Rightarrow} |x| - |x_0| < \varepsilon \Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < \varepsilon$. Άρα η f συνεχής στο $(0, +\infty)$.

- Αν $x_0 = 0$ θέτουμε $\delta = \varepsilon$ και έχουμε $|x - x_0| < \delta \Rightarrow |x - 0| < \varepsilon \Rightarrow |x| < \varepsilon \Rightarrow ||x| - 0| < \varepsilon \Rightarrow |f(x) - f(0)| < \varepsilon$.

Άρα η f συνεχής στο 0.

- Αν $x_0 < 0$ τότε $|x_0| = -x_0$. Θέτουμε $\delta = \min\{-x_0, \varepsilon\}$ οπότε $\delta \leq -x_0$ και $\delta \leq \varepsilon$. Επειδή $\delta \leq -x_0$ εξασφαλίζεται ότι $x < 0$ όταν $x \in (x_0 - \delta, x_0 + \delta)$ ώστε $|x| = -x$.

Έχουμε $|x - x_0| < \delta \Rightarrow -|x| + |x_0| < \delta \Rightarrow -(|x| - |x_0|) < \delta \stackrel{(2)}{\Rightarrow} |x| - |x_0| < \varepsilon \Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < \varepsilon$.

Άρα η f συνεχής στο $(-\infty, 0)$. Συνεπώς η $f(x) = |x|$ είναι συνεχής σε όλο το $\mathbb{R}$.

23. (Υπολογισμός ορίων)

(α') $\lim_{x \rightarrow 0} \sin \sin x$. Γνωρίζουμε ότι η $\sin x$ είναι συνεχής στο $\mathbb{R}$. Άρα έχουμε

$$\lim_{x \rightarrow 0} \sin \sin x = \sin(\sin 0) = \sin 0 = 0$$

(β') $\lim_{x \rightarrow 0} \cos \sin x$. Γνωρίζουμε ότι οι $\cos x$ και $\sin x$ είναι συνεχείς στο $\mathbb{R}$.

$$\text{Άρα έχουμε } \lim_{x \rightarrow 0} \cos \sin x = \cos(\sin 0) = \cos 0 = 1$$

(γ') $\lim_{x \rightarrow 1} \tan \frac{x^2 + 1}{x^3 + 2}$. Είναι $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 + 1}{x^3 + 2} = \frac{1^2 + 1}{1^3 + 2} = \frac{2}{3}$. Γνωρίζουμε ότι η $\tan x$

είναι συνεχής στο πεδίο ορισμού της και το $\frac{2}{3}$ ανήκει στο πεδίο ορισμού της $\tan x$.

$$\text{Άρα έχουμε } \lim_{x \rightarrow 1} \tan \frac{x^2 + 1}{x^3 + 2} = \tan\left(\frac{2}{3}\right)$$

24. (Κοινό πρόσημο σε ανοικτή χειτονιά)

Αφού η f είναι συνεχής στο x_0 θα ισχύει ότι $\forall \varepsilon > 0 \exists \delta > 0: |x - x_0| < \delta \Rightarrow$

$$\Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < \varepsilon$$

Άρα και για $\varepsilon = |f(x_0)| \exists \delta' > 0: |x - x_0| < \delta' \Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < \varepsilon \Rightarrow$

$$\Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < |f(x_0)| \Rightarrow -|f(x_0)| < f(x) - f(x_0) < |f(x_0)| \Rightarrow f(x_0) - |f(x_0)| < f(x) < f(x_0) + |f(x_0)| \quad (1)$$

• Αν $f(x_0) > 0 \Rightarrow |f(x_0)| = f(x_0)$ τότε

$$(1) \Rightarrow f(x_0) - f(x_0) < f(x) < f(x_0) + f(x_0) \Rightarrow 0 < f(x) < 2f(x_0).$$

δηλαδή υπάρχει $I = (x_0 - \delta', x_0 + \delta')$ (και $x_0 \in I$) τέτοιο ώστε

$$x \in I \Rightarrow f(x) > 0$$

• Αν $f(x_0) < 0 \Rightarrow |f(x_0)| = -f(x_0)$ τότε

$$(1) \Rightarrow f(x_0) - (-f(x_0)) < f(x) < f(x_0) - f(x_0) \Rightarrow 2f(x_0) < f(x) < 0$$

δηλαδή υπάρχει $I = (x_0 - \delta', x_0 + \delta')$ (και $x_0 \in I$) τέτοιο ώστε

$$x \in I \Rightarrow f(x) < 0$$

25. (Σύνθεση συνεχούς συνάρτησης με ακολουθία)

Έστω κάποιο $\varepsilon > 0$.

Επειδή η f είναι συνεχής στο x_0 έχουμε ότι $\exists \delta > 0: |x - x_0| < \delta \Rightarrow |f(x) - f(x_0)| < \varepsilon$ (σχέση 1)

Για το δ έχουμε ότι, αφού $a_n \rightarrow x_0$, $\exists N_0 \in \mathbb{N}^*: n > N_0 \Rightarrow |a_n - x_0| < \delta \xRightarrow{(1)} \Rightarrow |f(a_n) - f(x_0)| < \varepsilon$

δηλαδή αποδείξαμε ότι για οποιοδήποτε $\varepsilon > 0 \exists N_0 \in \mathbb{N}^*: n > N_0 \Rightarrow |f(a_n) - f(x_0)| < \varepsilon$

που σημαίνει ότι $\lim_{n \rightarrow +\infty} f(a_n) = f(x_0) = f(\lim_{n \rightarrow +\infty} a_n)$

26. (Συνεχής συνάρτηση με πεπερασμένο όριο στο άπειρο.)

• Έστω κάποιος $\varepsilon > 0$. Επειδή $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = L$ θα υπάρχει X_1 τέτοιο ώστε

$$x > X_1 \Rightarrow |f(x) - L| < \varepsilon \Rightarrow -\varepsilon < f(x) - L < \varepsilon \Rightarrow L - \varepsilon < f(x) < L + \varepsilon$$

Αυτό σημαίνει ότι στο $(X_1, +\infty)$ η f είναι άνω και κάτω φραγμένη (δηλ φραγμένη).

• Στο διάστημα $[a, X_1]$ επειδή η συνάρτηση είναι συνεχής, θα είναι φραγμένη (Θεώρημα 4.4).

Τελικά η συνάρτηση είναι φραγμένη στο $[a, X_1] \cup (X_1, +\infty) = [a, +\infty)$, δηλαδή σε όλο το πεδίο ορισμού της.

27. (Συνεχής ρητή συνάρτηση)

Έστω μια συνάρτηση f συνεχής σε ένα διάστημα I και λαμβάνει μόνο

ρητές τιμές στο I . $f(I)$ είναι η εικόνα του διαστήματος I μέσω της f .

Έστω ότι η συνάρτηση f δεν είναι σταθερή. Σε αυτήν την περίπτωση γνωρίζουμε ότι $f(I)$ είναι διάστημα.

Έστω $x_0 \in I$ και $f(x_0) \in f(I)$ με $f(x_0) \in \mathbb{Q}$. Λόγω της πυκνότητας των αρρήτων, ^{στο $\mathbb{R}$}
 $\exists \varepsilon > 0$ όσο μικρό θέλουμε ώστε $(f(x_0) - \varepsilon) \in \mathbb{Q}'$ και $(f(x_0) - \varepsilon) \in f(I)$. Αυτό σημαίνει ότι $\exists x_1 \in I$ τέτοιο ώστε $f(x_1) = f(x_0) - \varepsilon$, δηλ. $f(x_1) \in \mathbb{Q}'$ που είναι άτοπο αφού η f λαμβάνει μόνο ρητές τιμές.

Συνεπώς το $f(I)$ είναι μονοσύνολο, δηλ. η f είναι σταθερή συνάρτηση, η $f(x) = c = f(x_0)$ με $c \in \mathbb{Q}$.

28. (Εύρεση ρίζας)

Έστω $g: [2, 4] \rightarrow \mathbb{R}$ με $g(x) = f(x) - \frac{x}{2}$. Η g είναι συνεχής ως πράξη συνεχών (των $f, -\frac{x}{2}$)

Επειδή f διέρχεται από τα σημεία $(2, 2)$ και $(4, 1)$ έχουμε ότι

$$f(2) = 2 \text{ και } f(4) = 1$$

$$\left. \begin{aligned} \bullet g(2) &= f(2) - \frac{2}{2} = 2 - 1 = 1 > 0 \\ \bullet g(4) &= f(4) - \frac{4}{2} = 1 - 2 = -1 < 0 \end{aligned} \right\} g(2) \cdot g(4) < 0$$

Συνεπώς για την g ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις του Θ. Bolzano στο $[2, 4]$,

οπότε υπάρχει $x_0 \in (2, 4)$ τέτοιο ώστε $g(x_0) = 0 \Rightarrow f(x_0) - \frac{x_0}{2} = 0 \Rightarrow f(x_0) = \frac{x_0}{2}$

29. (Αντίστροφη υπερβολικού συννημιτόνου).

$\cosh x = \frac{e^x + e^{-x}}{2}$, $x \in [0, +\infty)$. Η $\cosh$ είναι παραγωγίσιμη στο $[0, +\infty)$ (ως πράξη παραγωγισίμων) με $(\cosh)'(x) = \left(\frac{e^x + e^{-x}}{2}\right)' = \frac{1}{2}(e^x - e^{-x}) = \frac{e^x - e^{-x}}{2}$

$$(\cosh)'(x) = 0 \Rightarrow \frac{e^x - e^{-x}}{2} = 0 \Rightarrow e^x - e^{-x} = 0 \Rightarrow e^x = e^{-x} \xrightarrow{e^x:1-1} x = -x \Rightarrow 2x = 0 \Rightarrow x = 0$$

$$(\cosh)'(x) > 0 \Rightarrow \frac{e^x - e^{-x}}{2} > 0 \Rightarrow e^x - e^{-x} > 0 \Rightarrow e^x > e^{-x} \xrightarrow{e^x:1-1} x > -x \Rightarrow 2x > 0 \Rightarrow x > 0$$

Άρα για $x > 0$ έχουμε $(\cosh)'(x) > 0$ και επειδή επιπλέον $\cosh x$ είναι συνεχής στο 0, θα είναι $\cosh \uparrow [0, +\infty)$

Αφού η $\cosh$ είναι γνησίως αύξουσα στο $[0, +\infty)$ θα είναι και 1-1 στο $[0, +\infty)$. Άρα αντιστρέφεται. Για το σύνολο τιμών της έχουμε:

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \cosh x = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{e^x + e^{-x}}{2}\right) = \frac{e^0 + e^{-0}}{2} = \frac{1+1}{2} = 1$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \cosh x = \lim_{x \rightarrow +\infty} \left(\frac{e^x + e^{-x}}{2}\right) = \frac{1}{2} \left(\lim_{x \rightarrow +\infty} e^x + \lim_{x \rightarrow +\infty} e^{-x}\right) = \frac{1}{2} (+\infty + 0) = +\infty$$

$$\text{Άρα } \cosh([0, +\infty)) = [1, +\infty)$$

Συνεπώς, γνωρίζουμε ότι η αντίστροφη $\operatorname{arccosh}$ θα έχει πεδίο ορισμού $[1, +\infty)$ και σύνολο τιμών $[0, +\infty)$

• Θέτουμε $y = \frac{e^x + e^{-x}}{2} \Rightarrow 2y = e^x + e^{-x} \Rightarrow e^x + e^{-x} - 2y = 0 \xrightarrow{\cdot e^x} e^{2x} + e^{-x+x} - 2ye^x = 0 \Rightarrow e^{2x} - 2ye^x + e^0 = 0 \Rightarrow e^{2x} - 2ye^x + 1 = 0$ ^①, όπου $y \in [1, +\infty)$ (δηλ. στο σύνολο τιμών της $\cosh$)

Θέτουμε $w = e^x$ οπότε ① $\Rightarrow w^2 - 2yw + 1 = 0$

$$\Delta = (-2y)^2 - 4 = 4y^2 - 4 = 4(y^2 - 1) = 4(y-1)(y+1)$$

y	-∞	-1	1	
Δ	+	0	-	0

$$\Delta = 0 \Rightarrow y = 1 \text{ ή } y = -1$$

Για τα $y \in [1, +\infty)$, $\Delta > 0$ οπότε το τριώνυμο έχει δύο ρίζες:

$$w_{1,2} = \frac{2y \pm \sqrt{4(y^2-1)}}{2} = y \pm \sqrt{y^2-1}$$

Άρα $e^x = y + \sqrt{y^2-1}$, με $y \in [1, +\infty)$, δηλ. $x = \log(y + \sqrt{y^2-1})$ ή $x = \log(y - \sqrt{y^2-1})$

Θα προσδιορίσουμε ποια εκ των δύο συναρτήσεων που προέκυψαν είναι η αντίστροφη της $\cosh$.

Γνωρίζουμε ότι η αντίστροφη έχει σύνολο τιμών το $[0, +\infty)$.

Για τα σύνολα τιμών των προηγούμενων συναρτήσεων όταν $y \in [1, +\infty)$ έχουμε:

- $x = \log(y - \sqrt{y^2 - 1})$. • $\lim_{y \rightarrow 1^+} \log(y - \sqrt{y^2 - 1}) = \log(1 - \sqrt{1 - 1}) = \log(1) = 0$.
(αφού η $y - \sqrt{y^2 - 1}$ είναι συνεχής στο 1 και η $\log$ είναι συνεχής στο $1 - \sqrt{1^2 - 1} = 1$)

- $\lim_{y \rightarrow +\infty} \log(y - \sqrt{y^2 - 1})$. Είναι $\lim_{y \rightarrow +\infty} (y - \sqrt{y^2 - 1}) =$
 $= \lim_{y \rightarrow +\infty} \frac{(y - \sqrt{y^2 - 1})(y + \sqrt{y^2 - 1})}{y + \sqrt{y^2 - 1}} = \lim_{y \rightarrow +\infty} \frac{y^2 - (y^2 - 1)}{y + y\sqrt{1 - \frac{1}{y^2}}} = \lim_{y \rightarrow +\infty} \frac{1}{y + y\sqrt{1 - \frac{1}{y^2}}} = 0$

Άρα $\lim_{y \rightarrow 0} \log y = -\infty$

Δηλαδή για $y \in [1, +\infty)$ προκύπτει σύνολο τιμών $(-\infty, 0]$ (που δεν είναι το ζητούμενο)

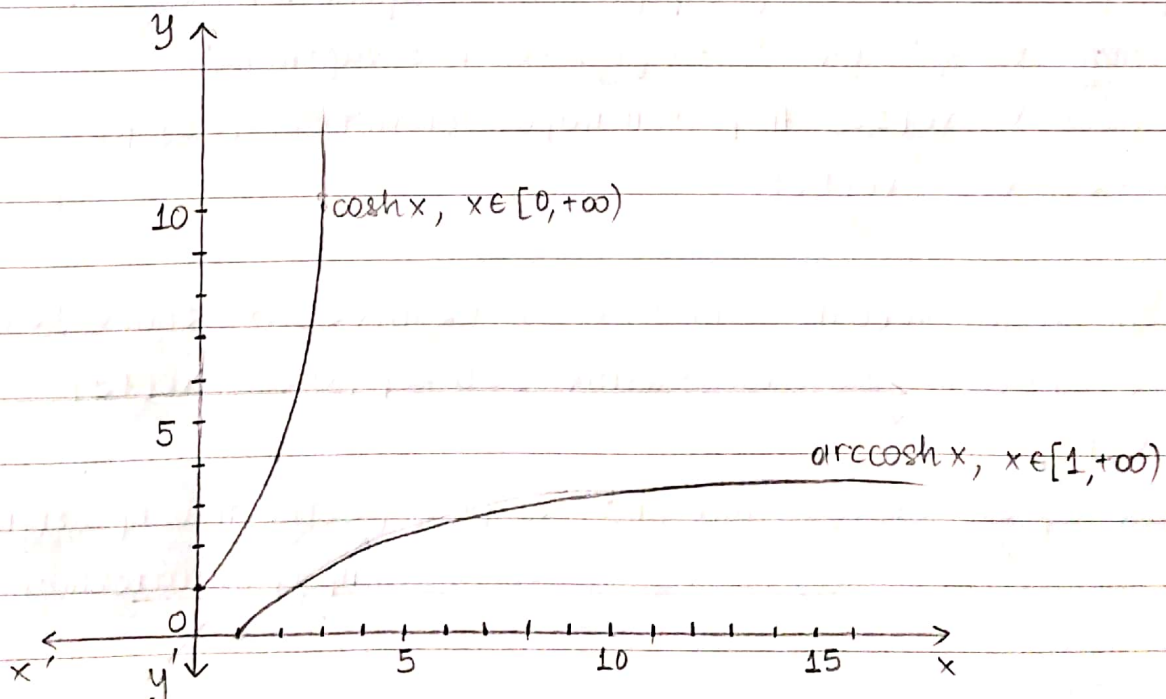
- $x = \log(y + \sqrt{y^2 - 1})$. • $\lim_{y \rightarrow 1^+} \log(y + \sqrt{y^2 - 1}) = \log(1 + \sqrt{1 - 1}) = \log 1 = 0$ (λόγω συνέχειας όπως πάνω)

- $\lim_{y \rightarrow +\infty} \log(y + \sqrt{y^2 - 1})$. Είναι $\lim_{y \rightarrow +\infty} (y + \sqrt{y^2 - 1}) = \lim_{y \rightarrow +\infty} (y + y\sqrt{1 - \frac{1}{y^2}})$

$= (+\infty) + (+\infty) \cdot (1 - 0) = +\infty$. Άρα $\lim_{y \rightarrow +\infty} \log y = +\infty$

Δηλαδή για $y \in [1, +\infty)$ προκύπτει το ζητούμενο σύνολο τιμών $[0, +\infty)$

→ Συνεπώς $\operatorname{arccosh} y = \log(y + \sqrt{y^2 - 1})$, $y \in [1, +\infty)$

30, 31

```
1 def bisection(a,b,f,Ex,Ef):
2     m=(a+b)/2
3     n=1
4     print('n \t a \t\t b \t\t m \t\t f(a) \t\t f(b) \t\t f(m)')
5     while (b-a)/2>Ex and abs(f(m))>Ef:
6         if f(m)*f(a)<0:
7             b=m
8         elif f(m)*f(b)<0:
9             a=m
10        print(n,'\t', "{:.4f}".format(round(a,4)),'\t', "{:.4f}".format(round(b,4)),\
11              '\t', "{:.4f}".format(round(m,4)),'\t', "{:.4f}".format(round(f(a),4)),'\t',\
12              "{:.4f}".format(round(f(b),4)),'\t', "{:.4f}".format(round(f(m),4)))
13        m=(a+b)/2
14        n+=1
15    return m
16
17 def funct(x):
18     from math import cos
19     return 2*cos(x) - x
20 bisection(1, 3, funct, 0.001, 0.001)
```

PROBLEMS	OUTPUT	DEBUG CONSOLE	TERMINAL
----------	--------	---------------	----------

n	a	b	m	f(a)	f(b)	f(m)
1	1.0000	2.0000	2.0000	0.0806	-2.8323	-2.8323
2	1.0000	1.5000	1.5000	0.0806	-1.3585	-1.3585
3	1.0000	1.2500	1.2500	0.0806	-0.6194	-0.6194
4	1.0000	1.1250	1.1250	0.0806	-0.2626	-0.2626
5	1.0000	1.0625	1.0625	0.0806	-0.0891	-0.0891
6	1.0000	1.0312	1.0312	0.0806	-0.0038	-0.0038
7	1.0156	1.0312	1.0156	0.0386	-0.0038	0.0386
8	1.0234	1.0312	1.0234	0.0174	-0.0038	0.0174
9	1.0273	1.0312	1.0273	0.0068	-0.0038	0.0068
10	1.0293	1.0312	1.0293	0.0015	-0.0038	0.0015

31. (Αριθμητικός υπολογισμός ρίζας της συνάρτησης)

Απάντηση στο ερώτημα: "Πόσες ρίζες έχει η συνάρτηση;"

$f(x) = 2\cos x - x$, $x \in [1, 3]$. Η f είναι παραγωγίσιμη στο $[1, 3]$ με

$$f'(x) = -2\sin x - 1, \quad x \in [1, 3]$$

Γνωρίζουμε ότι για $x \in (0, \pi)$ είναι $\sin x > 0 \Rightarrow -2\sin x < 0 \Rightarrow -2\sin x - 1 < -1 < 0$

Επειδή $[1, 3] \subset (0, \pi)$, θα είναι $-2\sin x - 1 < 0 \Rightarrow f'(x) < 0$, $x \in [1, 3]$

Άρα $f \searrow [1, 3]$

Επομένως η f έχει ακριβώς μια ρίζα στο $[1, 3]$ (αυτήν που προσεγγίσαμε προγραμματιστικά)

32. (Συνέχεια Lipschitz συνημιτόνου)

$$f(x) = A\cos(ax+b), \quad A, a, b \in \mathbb{R}$$

$$|f(x) - f(y)| = |A\cos(ax+b) - A\cos(ay+b)| = |A(\cos(ax+b) - \cos(ay+b))| =$$

$$\stackrel{(1)}{=} |A(-2\sin(\frac{ax+b+ay+b}{2}) \cdot \sin(\frac{ax+b-ay-b}{2}))| =$$

$$= |-2A| \left| \sin(\frac{ax+ay+2b}{2}) \cdot \sin(\frac{ax-ay}{2}) \right| \stackrel{(2)}{\leq} |-2A| \left| \sin(\frac{ax-ay}{2}) \right| \stackrel{(3)}{\leq} |-2A| \frac{|ax-ay|}{2} =$$

$$= |A| |a(x-y)| = |A \cdot a| |x-y|$$

Άρα η f είναι Lipschitz συνεχής στο $\mathbb{R}$ με $C = |A \cdot a|$

(1) Άσκηση 2.19

(2) Γενικά $0 \leq |\sin x| \leq 1 \Rightarrow |y| |\sin x| \leq |y|$, $y \in \mathbb{R}$

(3) Πρόταση 2.2.3.